తెల్లవారల హాజము
తెల్లవారుట నిజము
లేచె నీగ్రో వ్రజము
ఓ కూనలమ్మా !

కటిక మూర్ఖుల క్రొవ్వు
కరగజేసెడు నవ్వు
పాప చల్లని నవ్వు
ఓ కూనలమ్మా !

పెరుగుచుండే అప్పు
కరచుచుండే చెప్పు
కాను పించని నిప్పు
ఓ కూనలమ్మా !

కసరు తేనెల వంటి
కథలు కుత్తుక బంటి
నింపు కొడవటిగంటి
ఓ కూనలమ్మా !

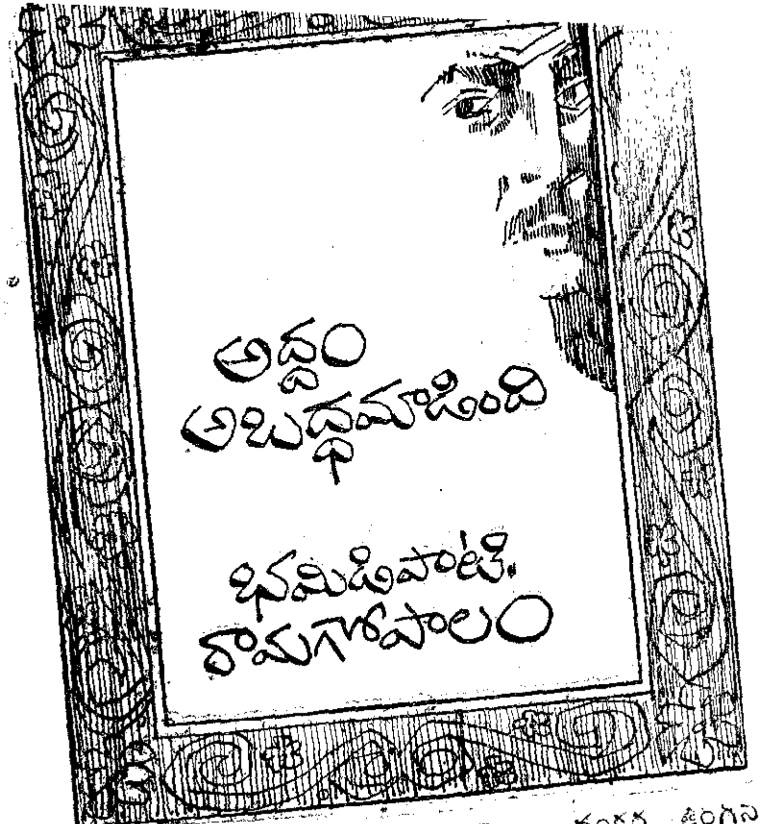

సీతాపతి మేడెక్కుతూ మెట్లు వంకర తిరిగిన చోట ఆగాడు. అక్కడ నుంచి అతనికి కనబడ్డ దృశ్యం అతన్ని అడుగు ముందుకి వెయ్యనివ్వలేదు.

వెంటనే మొహం తిప్పుకున్నాడు సీతాపతి. కిందకి దిగిపోదా మన్నట్టుగా మనిషి తిరిగాడు.

రవణమ్మా, అప్పారావూ ముందు ఎదురుపడ్డారు, ఒకరి చేతుల్లోంచి వొకరు. తరవాత ఒకరి మొహాలొకరు చూసుకున్నారు. నవ్వుకుందామని యిద్దరికీ అనిపించింది, గాని ఒకరూ నవ్వలేకపోయారు. ఒక్కక్షణం ఇద్దరికీ

ఏమీ తోచక బెరుగ్గా చూసుకున్నారు. మాటా రాలేదు, ఎవరికీను.

ఆఖరికి రవణమ్మే ముందు మాట్లాడింది.

"ఏంకావాలి నాన్నా ? రా !—" అంటూ చక చకా తండ్రి నుంచున్న వేపు వెళ్ళింది.

"ఏం లేదులే అమ్మా"- అని అప్పటి కప్పుడే ఐదారు మెట్లు దిగిపోయాడు సీతాపతి.

సీతాపతి వెళ్ళడం గమనించిన అప్పారావు మెట్ల చివరదాకా వొచ్చేసి "వెళ్ళి కనుక్కో ఏం కావాలో పాపం !" అన్నాడు.

"అబ్బా. నే వెళ్ళను" అంది రవణమ్మ సిగ్గుతో.

"ఏడిసినట్టుంది తెలివి. ఏమిటా సిగ్గు ! - ఇంతలోనే ఏం కొంప మునిగింది ? వెళ్ళు వెళ్లు -"

"అయినా మీరు మరీనండీ - పట్టపగలు ఆరుబైట. ఛీ-" అని సిగ్గుపడింది రవణమ్మ.

అప్పారావు శృంగారంగా నవ్వాడు. తల గోక్కున్నట్టు నటించి "ఓహో—పగలు కదూ, మరిచేపోయాను ! సరేలే చీకటడ్డాకే వస్తాను" అని చిరునవ్వుతోనే చక చకా మెట్లు దిగి వెళ్ళాడు.

సీతాపతి మెట్లగది అవతల స్తంభం దగ్గిర ఏమీ తోచక నిలబడ్డాడు.

అప్పారావు రావడం, విసురుగా కింది గదిలోకి వెళ్ళి తల దువ్వుకోడం, చొక్కా మార్చుకోడం, చెప్పులు తొడుక్కొని బైటికి వెళ్ళిపోడం, క్రీగంట గమనిస్తూ నించు న్నాడు సీతాపతి.

"ఇందులో ఎవరి తప్పు మాత్రం ఏముంది ?" అనుకున్నాడు.

లేదు. ఇప్పుడు జరిగిందాన్లో ఎవరి తప్పూ లేదు.

రెండేళ్ళ గుడ్డుని తన చేతుల్లో వొదిలి - ఆనాడు నరసమ్మ కన్ను మూసినప్పుడే జరిగిపోయింది తప్పు....

లేని పోని బాధలు వూహించుకొని, పచ్చని జీవితమూ, వెచ్చని వయసూ వొదిలి, రెండేళ్ళ పాపని అక్కగారు పార్వతమ్మ చేతుల్లో వొదిలి కొత్త బాధలు సృష్టించు కోకుండా, మిలిట్రీలో చేరి పోకుండా ఆనాడు సరిదిద్దుకోవలిసిన తప్పు అది.

ఇప్పుడనుకుంటే మాత్రం ఏం లాభం ?

పన్నెండేళ్ళ సర్వీసు పూర్తి చేసుకొని, సందిటినిండా డబ్బూ ఆర్జించుకొని, తిరి గొచ్చిన వేళకి—

రవణమ్మ గుమ్మటంలా ఎదిగి పోయి ప్రతిమలా అలంకరించుకొని గుమ్మంలోనే ఎదురొస్తే -

చూసీ చూడగానే ఇది వాళ్ళమ్మా, ఇదేనా—అని ఓ లిప్త కంగారు పడ్డాడు.

ఎదిగొచ్చిన అమ్మాయిని చూస్తే కలిగిన ఆనందంతోబాటు ఎదురొచ్చిన సమస్య కూడా స్ఫురించి బెదురూ పడ్డాడు.

అయినా అతనికేం లేదా, పోదా ?

ఉన్నవూళ్ళో సొంత ఇల్లూ, మొగుడు లేకపోబట్టి కాబోలు....పదిమంది మొగాళ్ళ పెట్టుగా యిల్లూ పొలమూ దిద్దుకొస్తూ ఏడా దేడాదీ తమ్ముడు పంపిన డబ్బూ పొలం మీది డబ్బూ వడ్డీకే వేస్తూ లోటే లోటుగా వొప్పచెప్పిన విధవక్కగారూ.

వీటన్నిటికీ తోడు ప్రాజ్ఞతతో జాగ్ర తతో నిలవచేసి తనతో తెచ్చుకున్న ముల్లె—

చుట్టుపట్ల ఈ రేడు వూళ్ళల్లో ఆరేడు లోకాల్లో 'సమానం రో యింతకంటే మెరు గులే' దనిపించే సంబంధం తెచ్చికట్టేడు, కూతురికి ఏడాది గిర్రున తిరిగేసరికి.

ఎవరో అనడం, ముఖప్రీతి అనవసరం: సీతాపతే అనుకున్నాడు తన మామగారు నరసమ్మకి చెయ్యని న్యాయం తను రవణ మ్మకి చెయ్యగలిగాడని. రవణమ్మా అప్పా రావూ ఈడే కాకుండా జోడున్నుకావడం వాళ్ళిద్దరూ వొకళ్ళని చూసుకుని వొకళ్ళు తృప్తిపడిపోడం అలా తృప్తిపడి పోడంలో ఆకలీ, పేగా, కూడా మరిచిపోడం చూసు కుని -

'ఏ పిల్లకి ఏ తండ్రి చేశా డిలాగా ?' అని గర్వమూ పడ్డాడు సీతాపతి. 'కార్య' మైన తరవాత తొలి సంక్రాంతిది.

"అచ్చటా, ముచ్చటా అచ్చటేం జరి గేను—కోడల్ని తీసుకుని తమరే మా యిం టికి దయచెయ్యండి. మీ పండుగ సంబరం మేమూ పంచుకుంటాం అన్నగారూ :" అని వియ్యపురాలు పొడిస్తే—

"మాకేం లోటు ? డబ్బులేదనా, చేసే వాళ్ళు లేరనా ? ఆ మాటకొస్తే రవణమ్మకి పార్వతమ్మ చేసినట్టు ఏ పిల్లకి ఏ తల్లి చేసిందీ" అనుకొని అక్కసూ పంతమూ పట్టి.

అల్లుణ్ణి తీసుకొచ్చాడు....

ఎక్కడా ఏదీ బెడిసికొట్టలేదు.

బెడిసి కొట్టకపోడవేఁ కాదు—శ్వశుర గృహం ధారవికి కష్టంగా తోచడ మెందుకో అప్పారావు కర్థమవలేదు: జామాతా దశమ గ్రహః అన్న నుడిలో ముడి విడనూలేదు సీతాపతికి ఈ రెణ్ణెల బట్టీనూ.

ఇప్పుడు ఈ సాయంకాలం ఓ దృష్టితో చూడ్డం అలవాటైన కళ్ళకి ఓరకం దృశ్యం కనబడేసరికి తప్పొప్పుల ప్రసక్తి వొచ్చేసి జరుగుతున్నదంతా జరిగిందాంతో తూకం పడుతోంది !

ఏది ఒగ్గో ఏది మొగ్గో తెలీడం లేదు.

కూతుర్నీ, అల్లుణ్ణీ చూసుకుంటూ గడి పేస్తున్న సీతాపతికి—

'ఈ సుఖం వెనుక వో సమస్య వుంద' నీ. 'ఏ వయస్సుకైనా ఆ వయసు చెలిమే ఎక్కువ అవసరం' మనీ.

మబ్బుతెర విడిపోయిన ఎండలాగ

ఎవరో స్పష్టమైన భాషలో చెప్పేస్తున్నట్టు

తీక్షణంగా, కష్టంగా తోచసాగింది !

ఎందుకా ?

సీతాపతి వయస్సు అరవై కాదు.... యాభై రాలేదు....నలభయ్యి వెళ్ళలేదు.... ముచ్చటగా ముప్ఫయి వెళ్ళి అందంగా ఆరు దాటాయి.

ఆ తరం ప్రారంభంలో—

ఇలాంటి పొంగే కాబోలు అదీను—

లక్షణాలు వేరయినా లక్ష్యం వొకటే గనక రవణమ్మ భూమ్మీద పడేసరికి నరసమ్మకి పదిహేడూ, సీతాపతి కిరవై. పెళ్ళై ఏడాదీ !

పట్టుమని పది నిమిషాలపాటు ఇరుగు పొరుగు వాళ్ళ పాపల్నయినా ఎత్తుకోడం నేర్చుకోని కుర్రాళ్ళకి—

వాళ్ళకీ వో పాప

ఏడిస్తే ఎత్తుకోడానికీ, ఏడవకపోతే ఎత్తుకోడానికీ ఓ పాప—

వొచ్చేసిందంటే—

ఆశ్చర్యానికి మించి సిగ్గే వేసింది.

ఇప్పుడు మళ్ళీ అలాటి సిగ్గే వేస్తోంది.

అల్లుడు అలా వెళ్ళి వెళ్ళగానే గాలి తెరల్లాంటి ఆలోచనల్ని తోసేసుకుంటూ మేడెక్కాడు సీతాపతి. అలమార్లో అలవాటైన పుస్తకాన్నే పరధ్యానంగా వెతుకుతూ వుంటే కేవలం చూడ్డానికొచ్చి అక్కడ నిలబడ్డ రవణమ్మని చూస్తే అలాటి సిగ్గే వేస్తోంది !

ఇంతకు ముందే ఆ పుస్తకం పట్టుకొని ఎటో వెళ్ళివుంటే అల్లుడు పాపం ఈ అందమైన సాయంకాలం ఇంటిదగ్గిర ఈ డాబా మీద గడిపేవాడు గదా అనిపించింది. అసా అనిపించింది—సిగ్గుచేతే అనలేకపోయాడు.

విసురుగా మెట్లు దిగి వీధివేపు వెళతా వుంటే—

హాల్లో అద్దం 'హల్లో' అంటూ పలకరించింది.

మొహం చూసుకో అని హెచ్చరించింది.

అద్దంలో మొహం చూసి సీతాపతి మొహం ముడుచుకుపోయింది. ఛీ, ఇదేమిటీ మొహం ?

ఇలా వుందేమిటి, నలిగిన పట్టుబట్టలాగ, ఎండిన అప్పడంలాగ, వాడిపోయిన జీడి పండులాగ ?

ఇన్ని మడతలు, ఇన్ని ముడతలు. ఇన్ని పగుళ్ళు వున్నాయేమిటి ఈ మొహంలో ?

ఇదెవరిదో తప్పుచేసినవాడి మొహం, ముసిలాడి మొహం !

తనే, తప్పుచేసినవాడు.... తనే ముసిలాడు....

తనే; తనే; తనే !

తనదే ఆ మొహం....తనే తప్పుచేసినవాడు....ఛీ !

పొద్దు పోయింది.

అల్లుడు ఇంటికెళ్ళి వుంటాడు. తనకోసం చూడకుండా భోంచేసి 'వాళ్ళు' మేడెక్కి పడుకున్నారనిపిస్తే బాగుండుననిపిస్తోంది సీతాపతికి. ఎందుకో అతనికి తెలియడంలేదు.

అల్లుడు మర్యాదిచ్చి మర్యాద పుచ్చుకునే రకం. తను రాకుండా భోజనం చెయ్యడు. చేసిన ఆలస్యానికి నొచ్చుకుంటూ చకచకా అడుగులెయ్యసాగాడు.

చెరువుకొమ్ము పుంత దగ్గిర పలకరింపు విని వొక్క క్షణం "నన్నేనా" అని పస్తాయించి ఆగాడు.

"తవఁర్నేనండి బాబుగారండి. ఇల్లా వొస్తన్నా రెక్కణ్ణించండి ?"

"ఎవరే అది ? బుచ్చి !"

"మరేనండి బాబుగారు....కాస్త మోపెత్తి పెడతారండి ? సాలాసేపు నిలబడిపోయానండి. ఎవరూ ఒస్తల్లేదండి"

పుల్లలమోపు ముందుంచుకొని ఎత్తేవాళ్ళు లేక నుంచున్నది బుచ్చి. ఆమెని గురించి వొక్క మాటలో చెప్పాలంటే 'గత వైభవ చిహ్నం' బుచ్చి ఆ వూరికి మత్స్య గంధి ఇంటా బయటానూ.

అయితేనేం, ఆమె చరిత్ర వ్రాయాలంటే మళ్ళీ ఏ వ్యాస మహర్షో రావలిసిందే. అయితే యీ మాటు భాగవతం రచించే శృంగార ఘంటంతో ఒస్తే మంచిది.

ఆమె లీలలు ఇంటింటా శిలా శాసనాల్లా వెలిసి వున్నాయి.

రసికావతంసులై యిళ్లాళ్ళ నేలుతున్న ఊరి చాతుర్వర్ణ్యమూ కూడా వొకనాడు బుచ్చి శిక్షణ పొందాలని ఉవ్విళ్ళూరిన వాళ్ళే....ఆమె దగ్గిర గొప్పా బీదా లేవు....

'ఉండిపో' మని ఎందరు సుఖవంతంగా రసవంతంగా బలవంతం చేసినా వొప్పుకో లేదు....ఊరిచివర ధాన్యంమిల్లు పెట్టడానికి ఆ రాచవారు వొచ్చేవరకూనూ.

మిల్లు వుందిగాని 'వారు' లేరిప్పుడు....

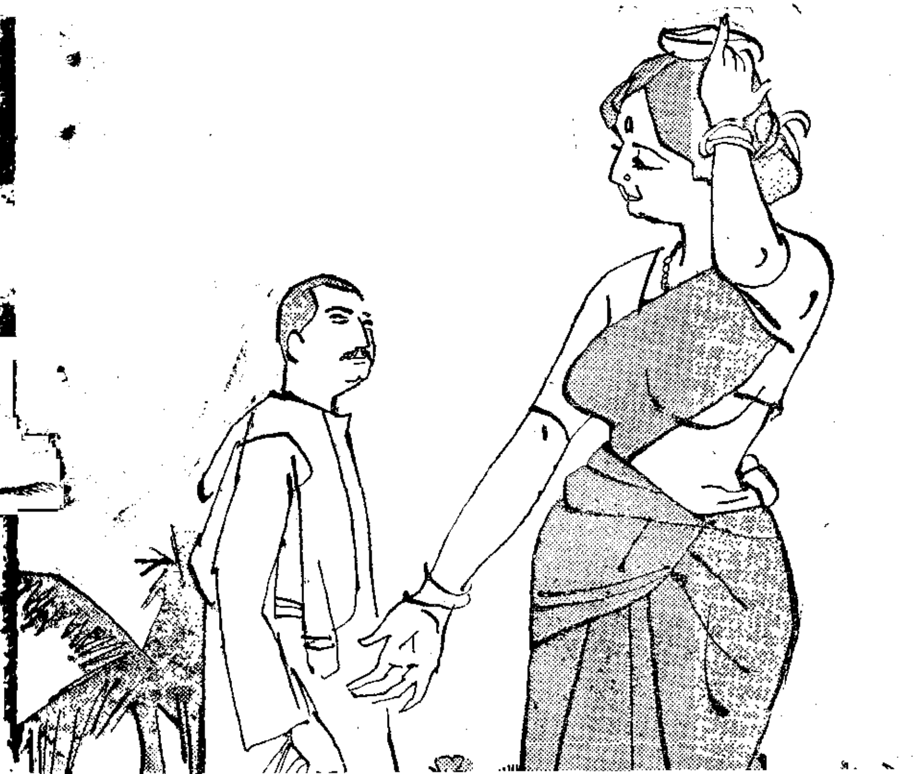

ఎవరున్నా ఎవర్లేక పోయినా- ఏమున్నా ఏం లేకపోయినా -

బుచ్చినెవరూ మరిచిపోలేరు.

ఇప్పటికైనా దాని బింకమూ, పొంకమూ, పెంకెతనమూ—టంకంలాటి మంకుతనాన్నైనా సరే రంకెలేయిస్తుందనడానికి—దేహం వున్నవాడెవడికీ సందేహం కలగదు.

మో మోట పడ్డా మోపెత్తి పెట్టాడు సీతాపతి.

"మీ నాన్న బావున్నాడే ?"

"ఏం బాగు సామీ—'సావా సావదు సాపా నివ్వ' దన్నట్టుంది ఆడిపని.. ఇంకా ఆడి సేసల దుకాణం, మిల్లు దొరగోరూ ఉన్నారనే నండి ఆడి బెను....అత్తుమానం తే తే అంటాడండి—ఏంటే తెచ్చేది !"

మిల్లు పూడ్చడానికి. అక్కడ నీళ్లా అవీ వుంచడానికి ఇలా ఏదో పేరుచెప్పి. రాజుగారు బుచ్చికి పట్లీకున నెలకి యింతా అని ముట్టజెప్పేవాడు. ఆయన పోగానే ఆ ఉద్యోగంలో మర్యాద పోయింది. కొన్నాళ్ళకి ఆ ఉద్యోగమూ ఎవరికి చెందాలో వారికి చెందింది.

ప్రజాస్వామ్యం వొచ్చాక రాజాదరణ తగ్గిపోయిన కళలా బుచ్చి మూలపడి "పువ్వులమ్మిన ఊళ్ళోనే పుడకలమ్ము కుంటోంది".

కదిపితే కందిరీగల పుట్ట—అని తెలిసినవాడు గనక సీతాపతి ఆ పలకరింపుతోనే చాలించుకొని మరేమీ కదపకుండానే నడక సాగించాడు.

ఎవరికెంత హీనమైన కధైనా బుచ్చి తన కధకి తనే నాయకురాలు గనక—

మాట్లాకనని భీష్మించుకున్న సీతాపతి చేత మోహమాటం మాటలు పలికిస్తూ, తన కథంతా చెప్పుకుంటూ అనుగుతేస్తోంది బుచ్చి.

స్నొప్త పదీనమైన సఖ్యం దాదాపు మూడు ఫర్లాంగులు సెరపి ఇటు బుచ్చి పక్కదారికి మళ్ళడమూ, అటు రెండే రెండడుగులు వెనకనించి ఒక సకిలింపుకోనాటు వొక కొత్త పలుకరింపు వినబడ్డమూ జరిగాయి.

"ఎక్కణ్ణించోయ్ : ఇల్లాగ ?"

సీతాపతి పులిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూశాడు.

"శంకరయ్య మాఁ వాఁ ?"

"ఆఁ, ఆఁ. - చీకట్లో కనబట్టం లేదుగా వున్ను ! ఏమిటి, ఇల్లా బయల్దేరావు ? - అల్లుడాప వెళ్ళాడా ?"

"లేదు-"

"ఏం వెళ్తాడులే....వెళ్ళక్కర్లేదు గూడా గావున్ను."

"అంటే ?"

"ఉద్యోగం సద్యోగం యిలాటి బాదర బందీల్లేవుగా."

సీతాపతి నవ్వుకున్నాడు. ఏమిటో - తన అల్లుడు తనింట్లో తింటూ పదిరోజులపాటు ఆనందంగా వున్నా ఆ ముచ్చట్లూ లోకానికే కావాలి !

"ప్చ !- వాళ్ళకెందుకు మామా ఉద్యోగాలూ పూడిగాలూ."

"అంతేలే ! - అయినా ఇప్పుడేం తెలుస్తుంది ? ఆ వున్న పిప్పి పేసరూ నలుగురన్నదమ్ములూ పంచుకోవాలి - నీ కూతురు నలుగురు పిల్లల్ని కనాలి - అప్పుడు గదా

ఎంతొస్తోందీ, అన్నప్రశ్న : అందరూ నీలాగా దీపంవుండగానే ఇల్లు చక్కబెట్టుకో గలరా ?"

సీతాపతి మాట్లాడలేదు.

"చెప్పవేం ? - పదెకరాల పొలమూ ఊళ్ళో మేడా, ఒక్కడివీ - నువ్వే యుద్ధం లోకిపోయి అంతో యింతో తెచ్చుకున్నావు. అందరికీ అలా చేతవుతుందా అని-"

సీతాపతి నవ్వుకున్నాడు. అయితేనేం- జవాబు చెప్పవలిసిన అవసరం కాకతాళీయంగా తప్పింది.....సరిగ్గా ఈ మాట అనే వేళకి శంకరయ్యయింటి ముందుకొచ్చారు ఇద్దరూ.

"మరి నే ఒస్తాను మావాఁ." అన్నాడు సీతాపతి.

శంకరయ్య నవ్వాడు. "ఏదైనా అర్జంటు వ్యవహారవాఁ ?-రావోయ్, కాసేపు కూచుని వెడుదువుగాని."

ఇహ తప్పేది లేదు.

శంకరయ్య షష్టిపూర్తి. ఇంటినిండా బలగం.

కాణీ అంత కుంకం బొట్టుతో ఇల్లాలూ, పేడకళాపీ జల్లి ఇరవైనాలుగ్గంటలూ శుభ్రంగా వుంచే వాకిలీ, ఓ పక్క మల్లె పందిరీ వోపక్క తులసి కోటా ఇవన్నీ ఆయింట్లో ఆకర్షణలు.

అక్కడికెళ్తే మళ్ళీ యితనికి తొందరగా రా బుద్దెయ్యదు. ఒక్క సీతాపతికే గాదు. ఎవరికైనాసరే.

సీతాపతి కిది విన్నప్పట్నుంచీ అనుభవమే.

అంతేగాదు.

పన్నెండేళ్ళు మిలిట్రీలో వుండి తిరిగొచ్చిననాడు—

ఊరంతా మారిపోయి.

మహాకవి కథలో లాగ "సోయి"

కొత్త సంస్కృతులూ, కొత్త చొక్కాలూ తొడుక్కుని.

"ఇది మన వూరు కా"దనిపిస్తే.

ఈవేపు శంకరయ్య యిల్లూ, ఈ తులసి తోటా, మల్లెపందిరీ, ఈ వృద్ధదంపతులూ నిలబడి,

"ఇది మీ వూరే నాయనా." అని చెప్ప గలిగింది-

ఆ పాత ఘుమ ఘుమల్తో, ఆ ప్రశాంతతతోనే.

కొత్త పాత జోకు

"ఎచటికండీ అంత త్వరగా బోవుచుంటిరి ?"

"జపానికి"

"అమ్మో అంతదూరమే ?"

"జపాన్‌కి కాదండీ—జపమునకు" అని వాని తెలివితక్కువకు నవ్వుకొనుచు జపాన్‌కు బోవును.

అయితే- ఈ ప్రశాంతమైన ఇంట్లో,

గేటు దాటీ దాటగానే, లోపలికి వెళ్ళి వెళ్ళగానే శంకరయ్య గొంతు మార్చి—

"ఏమిట్రా మామా,దీని వెనక పడ్డావూ? ఏమిటి కథ ?" అన్నాడు.

తను లోపలి కడుగు వెయ్యలేదు.

సీతాపతిని వెయ్యనివ్వలేదు.

మెదడులో మేకుకొట్టినట్టైంది సీతాపతికి బుచ్చినిగురించి అడుగుతున్నాడని అర్థమై.

తాటికింద పాలు తాగిన సీతాపతి నిలబడి పోయాడు. వొంట్లో విద్యుత్తు పృథఃకరించినట్టూ, పాషాణం మింగించినట్టూ వుంది. వమనం కాదే మని బాధగావుంది.

అదేం మాటది ?

ఆ మాట మరో డెవడైనా అన్నా.

మరోనాడు ఈ శంకరయ్య మావే అన్నా.

వేరేవిధంగా జరగ వలిసిన కథ-

మధ్యాన్నం నించీ మస్తిష్కాన్ని మధిస్తున్న మంతనం కాబోలు - మౌనముద్రే వేయించింది.

"ఛి ఛీ లేదు మావాఁ -" అననూ అన్నాడు-

దానికి శంకరయ్య "పడిశావులే" అన్నట్టు పెద్ధ నవ్వో నవ్వేశాడు.

అంతేగాదు.

ఆ సాయంత్రపు శీతాతపంలో

శంకరయ్య యిచ్చిన గ్లాసెడు మంచి తీర్థంలో -

సతీసమేతంగా చేసిన హితబోధలో—

ఏముందో గాని- ఇవతల బడేసరికి - ఒడ్డున బడ్డ చేపలా కొట్టుకునే బోయి ఈ చేప ఏ మత్స్యగంధి బుట్టలో పడుతుందో నని భయం వేసింది.

అరవై ఏళ్ళొళ్ళినా శంకరయ్య మామకి బుచ్చిని చూడగానే హుషారు కలిగి కలగవలసిన ఆలోచనా కలిగింది. తను అలా ఎందు కాలోచించలేదో ?

అదొక ప్రశ్న ! ఏమిటా ప్రశ్న ? పడుచుదనం పరవళ్ళు తొక్కుతున్న తన యింద్రియాలు వెయ్యలేని ప్రశ్న ! జవాబు లేని ప్రశ్న !... శంకరయ్య మావాఁ తనని సవాల్ చేసేది ?

చేసినా చేస్తాడు. శంకరయ్య మావఁ అఖరు కొడుక్కి నాలుగేళ్ళు వెళ్ళలేదుట. పడిసార్లు 'తాత' అయిపోయిన శంకరయ్య మామ మళ్ళీ తండ్రి అవుతాడేమోనని అనుమానం—ట—యిప్పుడు !

"నీకెందుకోయ్ ! భగవద్గీతలూ, బ్రహ్మసూత్రాలూనూ ? చిత్తము శివుడిమీదా భక్తి చెప్పుల మీదా అన్నట్టూ !" అని పుస్తకం తాస్తా లాక్కున్నాడు కూడానూ.

హోసి బుచ్చీ ! ఎంతపని చేయించేవే ! కనపడకుండా. యెరక్కుండాను. మోపెత్తినెత్తిన పెట్టడానికి మించి దాంతో ఏ అనుబంధమూ లేనే లేదని ఎవరితో వేసుకోడం ఒట్టు ?

ఒట్టు ? ఒట్టులేదు — అంతా ఒట్టిది ! నాటినించీ నేటివరకూ, నాటుకుపోయిన మాట, నరాల తీట !

రెండేళ్ళ పాపని "సవిత్తల్లి" ఖీం చేస్తుందోనసీ.

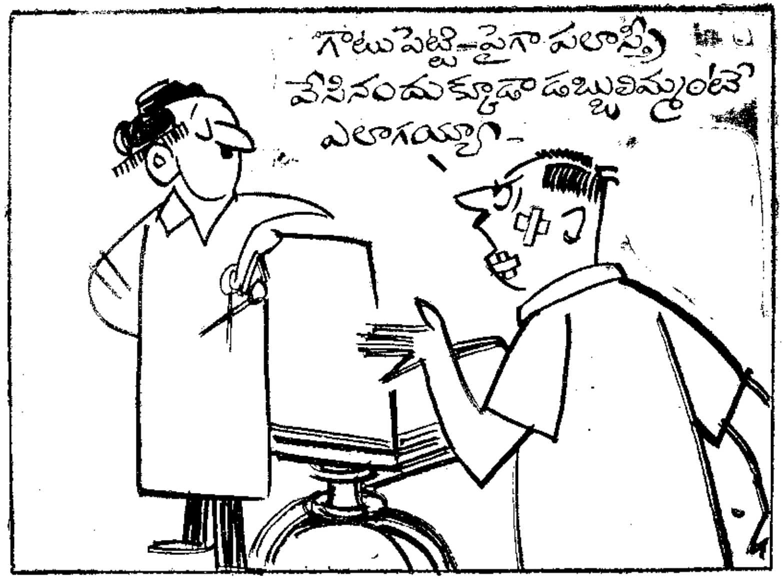

ఏం చెయ్యదో అసీ—

ఎలా చూస్తుందో: ఎలా చూడదో అసీ అప్పుడూ;

మిలిట్రీలో చేరనే చేరాంకదా యిప్పుడెందుకులే అని తరవాతా.

చెట్టంత కూతురు నట్టింట్లో తిరుగుతూ వుంటే దానికి సంబంధం చూడాలిగాని తనకా అని అన్నీ అయినాకా—

ఆపేస్తూ వొచ్చాడే గాని.........అవునా ? అంతేనా ?

"తాతా, పెళ్ళాడతావా ?"

"నా కెవరిస్తారోయ్ పిల్లనీ ?"

అబ్బబ్బ ఏమిటీ గొడవ ?

కూతురూ అల్లుడూ డాబామీద నీరెండ నీడలో వొకర్నొకరు అనుకొని ఏదో చేశారనీ.

శంకరయ్య మావఁ బుచ్చివెనక పడ్డావా అని అడిగాడనీ స్ఫురించి నప్పుడల్లా కోపం రావడం, కోపం రాగానే సర్దుకోడం,ఏమిటి ఇదంతా ? హుఁ ! !

పంచమి చంద్రుడు కుంగాడు.

సీతాపతి వీధి చివర్నించే అనుకోకుండా మేడ గదివేపు ఓ చూపు విసిరేశాడు.

పెద్ద లాంతరు వెలుతురు లేదక్కడ.

చిమ్మ చీకటీ లేదు.

కోడిగుడ్డు లాంపు వెలిగిం దప్పుడే.

ఎంత ఒద్దనుకున్నా దా నర్థం యిదీ అ౦

మెదడులో వో కెరటం.

సీతాపతి సరదాగా కసుకుని బెదురుగా నవ్వుకున్నాడు.

ఆవలిస్తూ తలుపు తీసిన అక్కగార్ని చూస్తే నవ్వొచ్చింది; ఆవిడ ఆవలింతకి

చిటికలు వేశాడు నవ్వుకుంటూనూ.

"ఎక్కడ కూర్చున్నా వింత వరకూనూ? వెంకడు ఊరంతా తిరిగొచ్చి బాబుగా రెక్కడా కనబళ్లేదంటూ చక్కా వొచ్చాడు"

సీతాపతి అన్నం తింటూ పేరుకుపోయిన నెయ్యి చేతికంటుకుందని కంచం అంచుకి రాస్తున్నాడు.

"అన్నం తిని వెళ్ళకపోయినావా ? నీ అల్లుడు అరగంటపాటు అతి మర్యాదగా విసుక్కొని, బలవంతం చేయించుకుని, నాలుగు ముద్దలు తిని వెళ్ళాడు మేడమీదికి"

సీతాపతి మాట్లాడకుండా అన్నం తినేశాడు. కంచంలో చెయ్యి కడిగేసుకొని, ఉత్తరీయంతో జిడ్డు తుడిచేసికొని యింకా అక్కడే కూచున్నాడు.

"అయితే అప్పా ! గవరయ్య మామ కూతుర్ని నువ్వు చూశావటే ఈమధ్య ?" అన్నాడు.

పార్వతమ్మ వులిక్కిపడ్డది. ఆప్పా అన్న పిలుపే విచిత్రం ! అది సాధారణంగా సీతాపతి నోటంట రాదు. అమ్మీ అనే ఎప్పుడు పిల్చినా !

"గవరయ్య మామంటే పాలెం మావేఁనా ?"

"ఆఁ !"

"చూడకేం? మనింటికి పెళ్ళికొచ్చింది ! అందరి పెళ్ళిళ్ళూ చూసింది గాని దాని పెళ్ళే ఉండిపోయింది. ఇంకేం పెళ్ళిలే! పాతికేళ్లు వెళ్ళినట్టున్నాయి! దానికేమైంది యిప్పుడూ"

"దాని పేరేమన్నావ్ ?"

"గంగ....కులాసాగా వుందిటా ?"

"బావుంటుందా ?"

"బావుండక పోడానికి దానికేం, కన్నొంకరా, కాలొంకరా ? కట్నాల బాధ వళ్ళేక గాని. గవరయ మామ దానికి సంబంధమే చూడలేకపోయాడా ?"

"నువ్వు సరిగ్గా చూశావా ?- బుద్ది మంతురాలేనా ?"

"అప్పుడుగో. అదంతా ఎందుకిప్పుడూ ?'

"ఎందుకేమిటి. పెళ్ళికి" సీతాపతి పొడిగా నవ్వాడు.

"ఎవరేమిటి, దాన్ని చేసుకునేది ?"

"ఎవరో చేసుకుంటే మన మెందుకూ. మాట్లాడుకోడం ? నేనే చేసుకుందా మని "

పార్వతమ్మ నిర్ఘాంతపోయింది. "ఇదేం టన్నాయిదీ ?"

సీతాపతి లేచాడు. "ఏం?-నాకేం వయసు మళ్ళిపోయిందని ? చీకా, చింతా ? రవణని అత్తారింటికి పంపవలిసిందేగా. రేపో నేడో? ఆతరవా తేం చెయ్యడం ? బిక్కూ బిక్కూమంటూ యీ ఇంట్లో మనిద్దరం యెంతకాలి వఁని ఉంటాం ?"

* * *

చక చకా నడుచుకుంటూ సీతాపతి హాల్లో కొచ్చేశాడు-లాంతరు పెద్దదిచేసి వక్కపొడి సీసాకోసం నాలుగు వేపులా దృష్టి సారించాడు,

ఆదిగో. ఆ నిలువుటద్దం దగ్గిర బల్లమీదుంది-

చకచకా నిలువుటద్దం దగ్గిర కెళ్ళాడు సీతాపతి. వక్కపొడి తీసుకునే ముందు అద్దం అతని దృష్టి నాకర్షించింది. అతనందులోకి చూశాడు.

అందులో వొక యిరవై ఎనిమిదేళ్ళ మనిషి దేహం పన్నెండేళ్ళపాటు దేశాని కల్లా వుత్తమమైన భోజనం చేసిన దేహం. బలంగా, గుండ్రంగా, ఆకర్షణీయంగా వున్న దేహం కనిపించింది. అనుమానించి మొహం వేపు చూశాడు సీతాపతి.

ఆ మొహంలో నున్నటి నిశ్చయం. మెత్తటి హాసం కనబడ్డాది.

"ఈ వెధవ అద్దం ఇందాక ఎంత అబద్ధ వాఁడింది !"

పురాణ హాస్యము

కుంభకర్ణుడితో రాక్షసులు—లేక లక్ష్మణుడితో ఊర్మిళ :-
"ఏమండోయ్, నిదుర లేవండోయ్."

సూర్యుడు బాల హనుమంతుడితో :-
"ఏవిఁటోయ్, మింగేసేట్టు చూస్తున్నావ్ ?"

శచీదేవి ఇంద్రుడితో :-
"అబ్బ ! ఒళ్ళంతా కళ్ళుచేసుకుని అలా చూడకండి. సిగ్గేస్తోంది"

రాముడితో బాణం :-
"ఒక్కనిమిషంలో వచ్చేస్తా, స్వామీ !"

విష్ణువు బ్రహ్మతో :-
"ఈ రహస్యం మూడోకంటివాడికి తెలియకూడదు"

ఏకలవ్యుడితో తల్లి :-
"తప్పమ్మా, బొటనవేలు అలా నోట్లో పెట్టుకుని చీక్కూడదు. ఊడిపోతుందంతే"

రతీదేవి మన్మథుడితో :-
"ఏవండీ ! ఈమధ్య బొత్తిగా కనబట్టంలేదూ ?"

తార:- "రావోయి చందమామా !...."

తార:- రావోయి చందమామా ! మా వింతగాథ వినుమా !" అని పాడితే చంద్రుడు వెళ్ళలేదు. ఎంచేత ? వాలి తంతాడు గనుక.

సరస్వతి పిలిస్తే బ్రహ్మ వెనక్కితిరిగి చూస్తాడా ?

వ్యాసమహర్షి ఆరోజుల్లో పత్రికలకి అస్తమానం వ్యాసాలు రాసేవాట్ట.